

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 7.2.2013

**Návrh na vstup hlavného mesta SR Bratislavy
do Združenia miest a obcí Slovenska**

Predkladateľ:

Milan Ftáčnik
primátor

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu

Zodpovedný:

Milan Ftáčnik
primátor

Spracovateľ:

Milan Ftáčnik
primátor

Február 2013

N á v r h u z n e s e n i a

Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislavy

s c h v a ľ u j e

vstup hlavného mesta SR Bratislavy do Združenia miest a obcí Slovenska.

Dôvodová správa

Združenie miest a obcí Slovenska je dobrovoľným, záujmovým, na politických stranách nezávislým združením miest a obcí Slovenskej republiky. Cieľom združenia podľa jeho stanov je najmä:

- a) obhajovať spoločné záujmy a práva členských miest a obcí pri rešpektovaní ich autonómneho postavenia, v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy, Ústavou a zákonmi Slovenskej republiky,
- b) predkladať vecne príslušným ústredným orgánom návrhy na riešenie problémov miestnej územnej samosprávy,
- c) zjednocovať postup členských miest a obcí pri vykonávaní im zverených úloh.

Združenie miest a obcí Slovenska, združujúce mestá a obce v SR ako právnické osoby, je organizácia:

- reprezentatívna - jej členom je dlhodobo približne 97 percent všetkých sídiel v SR
- demokratická - dôsledne budovaná na demokratických princípoch zdola nahor
- nestranička - činnosť vyvíja a postoje formuluje bez väzieb na politické subjekty
- dobrovoľná – každé mesto alebo obec sa rozhoduje o svojom členstve samostatne a dobrovoľne
- nezávislá – jej činnosť financujú členské mestá a obce
- mimovládna – nie je súčasťou orgánov verejnej správy
- vecne orientovaná – hľadá riešenia problémov miest a obcí, ktoré ovplyvňujú každodenný život občanov.

Združenie v roku 1990 zakladali zástupcovia 176 obcí a miest Slovenska. Po 17 rokoch existencie združuje ZMOS 2.784 obcí a miest z celkového počtu 2.930 sídiel v SR. Zo 138 miest je členom ZMOS 129 z nich, z krajských miest zatiaľ nie je členom Bratislava, Trnava a Trenčín. Zo 17 mestských častí Bratislavy je členom ZMOS 12 z nich: Čunovo, Devín, Jarovce, Lamač, Nové Mesto, Petržalka, Rača, Rusovce, Staré Mesto, Vajnory, Vrakuňa a Záhorská Bystrica.

Združenie miest a obcí Slovenska plní úlohy:

- vo vzťahu k Národnej rade SR pri prerokovávaní a schvaľovaní a návrhov zákonov a pri príprave poslaneckých návrhov zákonov
- vo vzťahu k vláde SR a ústredným orgánom štátnej správy pri príprave a pripomienkovaní návrhov právnych predpisov a ďalších dokumentov, týkajúcich sa práv, povinností a zákonmi chránených záujmov miest a obcí a ich orgánov; pri navrhovaní zastúpenia miestnej územnej samosprávy SR v orgánoch medzinárodných organizácií, ktorých členom je Slovenská republika; pri navrhovaní zastúpenia miestnej územnej samosprávy v orgánoch vlády a ústredných orgánov štátnej správy
- vo vzťahu k organizáciám zamestnancov a zamestnávateľov ako organizácia zamestnávateľov s právom uzatvárať kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa v mene všetkých členských miest a obcí a nimi zriadených rozpočtových a príspevkových organizácií (to sa týka zhruba 120.000 zamestnancov), pri navrhovaní zastúpenia miestnej územnej samosprávy SR v orgánoch verejnoprávnych inštitúcií, v ktorých majú zamestnávateľské organizácie svojich predstaviteľov

- vo vzťahu k iným organizáciám združujúcim právnické osoby, ktoré pôsobia v mestách a obciach, resp. združujúcim fyzické osoby, ktoré pôsobia v miestnej územnej samospráve
- vo vzťahu k medzinárodným a zahraničným organizáciám

Združenie miest a obcí Slovenska vo vzťahu k členským mestám a obciam plní nasledovné funkcie:

Koordinačná:

- vytváranie podmienok na výmenu názorov a skúseností predstaviteľov členských miest a obcí
- vytváranie podmienok na zblížovanie a zovšeobecňovanie ich názorov
- formovanie spoločných stratégií, ktoré smerujú k posilňovaniu postavenia miestnej samosprávy
- vyjednávanie s výkonnou a zákonodarnou mocou
- účasť na legislatívnom procese

Iniciatívna:

- zapojenie predstaviteľov členských miest a obcí na základe ich odbornosti do riešenia spoločných problémov miestnej územnej samosprávy v SR, do prípravy a realizácie spoločných stratégií

Metodicko – informačná:

- poskytovanie poradenskej a vzdelávacej činnosti v otázkach praktického uplatňovania zákonov, týkajúcich sa práv a povinností miest a obcí a ich orgánov
- organizovanie odborných seminárov a konferencií
- vydávanie periodických a neperiodických publikácií o miestnej samospráve a pre miestnu samosprávu
- projektová činnosť
- účasť na vydávaní Obecných novín
- zber dát a informácií.

Združenie miest a obcí Slovenska k svojim najväčším úspechom zaraďuje účasť na legislatívnom procese (nie je na ňu právny nárok), prijatie väčšiny článkov Európskej charty miestnej samosprávy v SR a dosiahnutú úroveň vzťahov s vládou SR. K úspechom ZMOS patrí aj účasť na procese reformy verejnej správy a dosiahnutá podoba fiškálnej decentralizácie, vytvorenie vyše 200 spoločných obecných úradov, bezodplatná transformácia podnikov vodární a kanalizácií na mesta a obce (majetok vo vtedajších cenách za viac ako 35 mld. Sk) a kompenzácia majetku miest a obcí, ktorý vložili do oblasti plynárenstva a energetiky (spolu viac ako 5 mld. Sk). ZMOS ako jedna z mála organizácií bolo a je v reálnom kontakte s každou politickou reprezentáciou Slovenska.

Združenie miest a obcí Slovenska malo dlhodobý cieľ získať účasť na legislatívnom procese, mať možnosť ovplyvňovať pripravované legislatívne normy už v čase ich vzniku, resp. možnosť vyjadrovať sa k nim pred nadobudnutím účinnosti a to sa aj podarilo. K faktu, že ZMOS sa stal povinne pripomienkujúcim subjektom, sa postupne priradilo aj jeho zastúpenie v mnohých poradných orgánoch vlády a ústredných orgánov štátnej správy, v istom období zastúpenie v Legislatívnej rade vlády SR, ako aj spolupráca pri predkladaní poslaneckých návrhov zákonov v NR SR, pretože ZMOS legislatívnu iniciatívu nemá. Napriek tomu, že predkladatelia legislatívnych noriem pripomienky neakceptujú vždy, ZMOS zohráva významnú rolu pri tvorbe legislatívy, ktorá určuje každodenný život miest a obcí.

Prečo má Bratislava znovu vstúpiť do ZMOS?

Bratislava je riadnym členom Únie miest Slovenska, ktorá združuje aj ďalšie krajské mestá, a to Trnavu, Nitru, Trenčín, Banskú Bystricu, Prešov a Košice. Primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský vykonával v uplynulom funkčnom období funkciu prezidenta Únie miest Slovenska. Bratislava bola aj členom ZMOS, ale z neho vystúpila. Z uvedených krajských miest sú Nitra, Banská Bystrica, Prešov a Košice súčasne členom únie aj ZMOS a Žilina je iba členom ZMOS. Podľa najnovších informácií aj Trenčín zvažuje, že vstúpi do ZMOS. Takže návrat Bratislavy do ZMOS bude znamenať, že päť, resp. šesť krajských miest bude súčasne pôsobiť v oboch stavovských organizáciách.

Vstupom do ZMOS môže Bratislava získať ďalší priestor na ovplyvňovanie podmienok, v ktorých jej samospráva pôsobí a plní svoje funkcie voči občanom. Združenie je povinným subjektom pri pripomienkovaní návrhov zákonov a ďalších právnych predpisov, má 20 člennú kanceláriu s odbornými zamestnancami a má ďalších právnikov a odborníkov, ktorí pripravujú pripomienky a stanoviská pre rokovanie Rady ZMOS. Je dôležité, aby Bratislava bola pri tom, pretože napríklad mala kvalitné pripomienky k novele nariadenia vlády SR o nápočte finančných prostriedkov pre CVČ, ale nedostali sa včas na potrebné miesto, pretože Bratislava nebola členom ZMOS. Bratislava by mala využiť svoju kapacitu v oboch organizáciách, pretože v rámci ZMOS má možnosť získať pre svoje návrhy aj obce Slovenska, ktoré sa nezdržujú v únii miest.

Tvrdenie, že ZMOS obhajuje najmä záujmy malých obcí a preto nemôže mať prínos pre Bratislavu, sa nezakladá na pravde. Fungovanie ZMOS je postavené na komorovom princípe, kde rovnakú rozhodovaciu silu majú predstavitelia komory obcí ako predstavitelia komory miest, čiže obce nemôžu prehlasovať mestá a presadiť len svoje záujmy, ale neplatí to ani naopak, lebo s každým rozhodnutím musia súhlasiť aj predstavitelia komory obcí aj predstavitelia komory miest. Skutočnosť, že zo 138 slovenských miest len 9 nie je členom ZMOS a aj väčšina mestských častí mesta Bratislavy a Košíc sú členmi ZMOS (kde v komore miest majú rovnoprávne postavenie s inými mestami) znamená, že môžu v rámci ZMOS efektívne presadzovať svoje záujmy ako mestá a deliť sa navzájom o svoje skúsenosti, ktoré s výkonom mestskej samosprávy majú. Nie je to tak, že mestá majú všetky problémy vyriešené (príkladom je mestská časť Nové Mesto, ktorá nespĺňa európske normy o počte odkanalizovaných domácností) a riešia iba nedostatok financií. Mestá majú viac spoločných problémov (napr. financovanie preneseného výkonu štátnej správy – v oblasti školstva, stavebného konania, matriky apod., ktoré je finančne podhodnotené, problémy so zavedením parkovného a mnohé iné), v ktorých dosiahnuť pozitívnu zmenu môžu spoločne v rámci ZMOS.

Prostriedky, ktoré bude platiť Bratislava ako členský príspevok do ZMOS sa jej mnohonásobne vrátia. Podľa Stanov ZMOS je členský príspevok stanovený vo výške počet obyvateľov krát suma 0,14 Eur na jedného obyvateľa, čo by pre Bratislavu bolo viac ako 60 tis. Eur. Vďaka návrhu mestskej časti Bratislava-Petržalka upravilo ZMOS svoje stanovy tak, že maximálny členský príspevok je stanovený vo výške 8.300 Eur. Ešte je v nich ustanovenie, že spôsob úhrady členského príspevku miest Bratislava a Košice a ich mestských častí stanoví Rada ZMOS, aj vzhľadom na to, že členské mestské časti už príspevok za časť obyvateľov mesta vo svojich členských príspevkoch uhradili.

Bratislava má veľké predpoklady hrať dôležitú úlohu vo fungovaní ZMOS, pretože podľa Stanov ZMOS má zaručené miesto v Rade ZMOS (ktorá je základným rozhodovacím orgánom ZMOS medzi ročnými snemami a sú v nej zástupcovia 120 obcí a miest na komorovom princípe) s tým, že zostávajú zaručené tri miesta v Rade ZMOS za regionálne združenie mestských častí Bratislavy a tiež podľa stanov miesto v Predsedníctve ZMOS (ktoré má 32 členov a rieši operatívne otázky). Bratislava má ďalšie možnosti pri navrhovaní odborníkov

do odborných a poradných orgánov ZMOS, aj do pracovných skupín ku konkrétnym problémom, vzhľadom na to, že sídlo ZMOS je v Bratislave, je ich účasť aj technicky dostupná.

Nezanedbateľným argumentom pre vstup Bratislavy do ZMOS je aj možnosť priamo na pôde tejto organizácie pôsobiť na posilnenie vzťahu obcí a miest k hlavnému mestu Slovenska. Tento vzťah je často deformovaný rôznymi skreslenými informáciami alebo správaním jednotlivcov, ale práve priamy kontakt a vzájomná interakcia Bratislavy a zástupcov ostatných samospráv môže pomôcť tento vzťah kultivovať a rozširovať konkrétnymi aktivitami.

Záverom sumarizácia, prečo by mala Bratislava vstúpiť do ZMOS:

- pretože už 4 krajské mestá sú členmi aj Únie miest Slovenska aj ZMOS
- pretože ZMOS združuje 97% miestnych územných samospráv Slovenska
- pretože získa ďalší priestor na ovplyvňovanie legislatívnych a finančných podmienok, v ktorých samospráva pôsobí
- pretože potreby a záujmy miest v tejto organizácii sú v ZMOS rovnako dôležité ako potreby a záujmy obcí, pričom väčšina problémov je spoločná
- pretože za to, čo získa zaplatí členský príspevok maximálne 8.300 Eur
- pretože získa priame zastúpenie v Rade ZMOS a Predsedníctve ZMOS
- pretože bude môcť delegovať svojich odborníkov do odborných a poradných orgánov ZMOS ako aj ad hoc pracovných skupín
- pretože bude môcť priamo formovať a posilňovať vzťah obcí a miest k hlavnému mestu Slovenska na pôde orgánov ZMOS.

Preto navrhujem, aby si Bratislava podala prihlášku a stala sa členom ZMOS.